

Аналітична записка
з питань порівняльного законодавства
щодо імплементації Директиви 2014/60/ЄС від 15 травня 2014 року
про повернення предметів культури, незаконно вивезених з території
держави-члена, та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 1024/2012*

***Анотація.** В аналітичній записці викладено результати порівняльного аналізу положень Директиви 2014/60/ЄС та Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 р. № 1068 - XIV в контексті потреби наближення законодавства України до *acquis* ЄС, а також надано загальні пропозиції щодо імплементації положень означеного акта права ЄС до національного законодавства.*

***Ключові слова:** культурні цінності, культурні цінності України, предмет культури, повернення незаконно вивезеного предмету культури, Директива 2014/60/ЄС, Інформаційна система внутрішнього ринку (ІМІ).*

Вступна частина. У сучасній Україні проблема повернення незаконно вивезених з її території культурних цінностей час від часу стає предметом уваги як держави, так і академічної спільноти. Так, з 1992 по 1999 роки здійснювала активну діяльність Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей¹, що виконувала завдання: виявлення та обліку культурних цінностей, які були вивезені до інших держав і підлягали поверненню в Україну; координації роботи відповідних міністерств і відомств щодо вжиття практичних заходів для повернення на батьківщину національних культурних цінностей. За період діяльності зазначеної Комісії в Україну повернуто рукописи та архівні документи, твори мистецтва й інші предмети культури з багатьох іноземних держав. Дослідники у своїх публікаціях висвітлювали наявні проблеми, зокрема щодо розшуку та повернення вивезених в роки Другої світової війни культурних цінностей, а також презентували власне бачення їхнього вирішення². Однак, дієвого правового механізму як загалом охорони культурної спадщини України, так і зокрема, повернення незаконно вивезених культурних цінностей, – не було створено, про що свідчать, наприклад, Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні», що відбулися у

¹ Тихенко В. Проблеми реституції культурних цінностей у сучасній Україні (за документами ЦДАЗУ). URL: <https://au.archives.gov.ua/index.php/au/article/view/33>

² Кот С. Проблема повернення і реституції культурних цінностей, втрачених унаслідок Другої світової війни, в сучасних українсько-польських міждержавних відносинах. *Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика*. 2015. Вип. 20. С. 54–63; Кот С. Проблеми повернення культурних цінностей в українсько-російських міждержавних відносинах (1991–2015 років). *Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика*. 2016. Вип. 21. С. 160–177; Солошенко В. В. Проблеми повернення бібліотечних та культурних втрат України періоду Другої світової війни. *Сторінки історії*. 2022. № 54. URL: <https://historypages.kpi.ua/article/view/264594>; Кудряченко А. І., Метельова Т. О., Солошенко В. В. Проблема повернення культурних цінностей: досвід для України. Європейська і світова практика досягнення консенсусу та національної єдності: алгоритм для України. Аналітична доповідь. 2017. С. 57–82. URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/2289/>; Гула О. Заручники великої політики: проблема повернення культурних цінностей в Україну (За результатами круглого столу «Українські культурні цінності за кордоном і практики їх повернення в Україну»). *Українознавство*. 2017. № 4(65). С. 249–254. URL: <http://journal.ndiu.org.ua/article/view/128280>

2019 році³. Однією з рекомендацій було визначено активізацію участі Кабінету Міністрів України в міжнародному співробітництві з повернення культурних цінностей.

Основна частина. Обов'язок держави вживати заходи для повернення в Україну культурних цінностей закріплено на конституційному рівні (частина п'ята статті 54 Конституції України)⁴. Відносини, пов'язані, зокрема з поверненням культурних цінностей, регулюються положеннями Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21 вересня 1999 р. № 1068-XIV (далі – Закон)⁵. Законом визначено дефініції «культурні цінності», «незаконно вивезені культурні цінності», «повернення культурних цінностей (стаття 1). Установлено три типи культурних цінностей, що підлягають поверненню в Україну: незаконно вивезені з території України; евакуйовані з території України під час війн та збройних конфліктів і не повернуті назад; тимчасово вивезені з території України і не повернуті в Україну (стаття 4). Окрім цього, Законом закріплено, що до повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей, належать, зокрема, організація роботи, пов'язаної з виявленням та обліком на території України культурних цінностей інших держав, а також сприяння вирішенню питань про їх повернення (стаття 10). Однак, не конкретизовано види діяльності, які повинні здійснюватися цими державними органами для повернення незаконно вивезених з території України культурних цінностей.

На заповнення цієї законодавчої лакуни спрямовано певні рекомендації інституцій Європейського Союзу. Наприклад, у Звіті по Україні Європейської Комісії (далі – ЄК) у межах Повідомлення щодо розширення Європейського Союзу 2024⁶ (за напрямом переговорного розділу «Вільний рух товарів» кластеру «Внутрішній ринок») зазначено про необхідність перевірити законодавство України, зокрема, на відповідність положенням статті 36 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), згідно з якими передбачено можливість встановлення заборон чи обмежень щодо свободи руху товарів, які зумовлено міркуваннями захисту національних багатств / скарбів (national treasures), що мають художню, історичну або археологічну цінність⁷. Водночас наголошено, що відповідні заходи не повинні

³ Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні»: Постанова Верховної Ради України від 14 травня 2019 р. № 2716-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2716-VIII#top>

⁴ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

⁵ Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 21 вересня 1999 р. № 1068-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>

⁶ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Ukraine 2024 Report. Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF REGIONS 2024. Communication on EU enlargement policy. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf

⁷ Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. 26.10.2012. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj/eng

бути інструментом дискримінації чи прихованого обмеження вільного руху товарів між державами-членами ЄС.

Окрім цього, доречно звернути увагу на результати оцінки стану адаптації законодавства України до права ЄС, проведеної Кабінетом Міністрів України. Так, акцентовано на потребі запровадження законодавчих змін задля уніфікації термінології у сфері захисту культурних цінностей та в частині здійснення проваджень для забезпечення повернення незаконно вивезених предметів культури, що зумовлює актуальність імплементації положень Директиви 2014/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 15 травня 2014 р. про повернення предметів культури, незаконно вивезених з території держави-члена, та про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 1024/2012 (далі – Директива 2014/60/ЄС)⁸, незважаючи на те, що цей акт застосовуватиметься до України після набуття статусу держави-члена ЄС.

Однією з методологічних засад імплементації директив ЄС вважається право держави обирати відповідні форми та методи, оскільки головним критерієм включення директиви в національне законодавство визнається досягнення цілей, визначених директивою⁹. Отже, для імплементації Директиви 2014/60/ЄС, з урахуванням її мети¹⁰, до законодавства України потрібно внести такі зміни, які б спрямовувалися на встановлення механізму повернення предметів культури, класифікованих (визначених) як національні цінності, що були незаконно вивезені з території України¹¹.

Принципово важливими для імплементації Директиви 2014/60/ЄС, на нашу думку, є її положення, у яких: визначено терміни «предмет культури», «державні колекції», «повернення» тощо, а також встановлено критерії, згідно з якими предмет культури ідентифікують як незаконно вивезений з території держави-члена; закріплено механізм повернення незаконно вивезеного з території держави-члена предмета культури, що визначений національною цінністю; встановлено порядок співпраці держав-членів із використанням Інформаційної системи внутрішнього ринку ЄС (The Internal Market Information System) (далі – ІМІ)¹².

З огляду на положення статті 19 Директиви 2014/60/ЄС, обов'язковими є зміни національного законодавства щодо: запровадження терміна «предмет культури» (пункт 1 частини першої статті 2) (трактування культурних цінностей як предметів культури, щодо вільного руху / обігу яких можуть накладатися

⁸ Звіт за результатами проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС). С. 154–155. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/wp-content/uploads/Zvit-UA.pdf>

⁹ Directive. An official website of the European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:directive>

¹⁰ Ціль визначено у положенні пункту 20 преамбули Директиви 2014/60/ЄС. Див.: Consolidated text: Directive 2014/60/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the return of cultural objects unlawfully removed from the territory of a Member State and amending Regulation (EU) № 1024/2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014L0060-20140528#E0006>

¹¹ Там само.

¹² The Internal Market Information System (IMI) (Інформаційна система внутрішнього ринку (ІМІ) – програмне забезпечення (доступне через Інтернет), розроблене ЄК у співпраці з державами-членами з метою надання допомоги у практичній реалізації нормативно встановлених вимог щодо обміну інформацією, а також забезпечення централізованого механізму зв'язку для полегшення транскордонного обміну інформацією та взаємної допомоги.

обмеження та заборони); права встановлення компетентним органом держави, з території якої незаконно вивезено предмет культури, його приналежності до національних культурних цінностей (пункт 3 частини першої статті 5); використання спеціального модулю ІМІ для співпраці держав-членів у рамках повернення означених предметів культури (частина друга статті 5); обміну інформацією (із використанням ІМІ з дотриманням положень актів права ЄС щодо захисту персональних даних та недоторканності приватного життя); можливості використання інших, окрім ІМІ, засобів зв'язку (частина третя статті 7); строків початку процедури повернення незаконно вивезеного предмета культури (частина перша статті 8); компенсації згідно із судовим рішенням, у рамках названої процедури, для особи, яка придбала такий предмет (частини перша та друга статті 10); звітності держав-членів про застосування Директиви, що надається Європейській Комісії кожні п'ять років (частина перша статті 17).

За результатами порівняльного аналізу положень Директиви 2014/60/ЄС і Закону особливу увагу варто звернути на такі аспекти імплементації Директиви 2014/60/ЄС.

Оскільки закріплений у положеннях Директиви 2014/60/ЄС механізм повернення культурних цінностей передбачає застосування ІМІ, доцільним є використання в нормативно-правовому акті, згідно з яким регулюватиметься повернення незаконно вивезених з України культурних цінностей, терміна «предмет культури». Один із прийнятних варіантів визначення цього терміна: «предмет культури» – предмет, визначений / класифікований в Україні як такий, що має художнє, історичне, етнографічне, археологічне та наукове значення і належить до культурних цінностей України. Водночас, на наш погляд, не варто встановлювати вичерпний перелік таких предметів¹³, оскільки можуть виникнути ситуації, коли певний предмет, який, на думку експертів, буде доцільно визначити як культурну цінність, не підпадатиме під встановлені нормативно-правовим актом критерії. Також варто зазначити, що дефініція «культурні цінності», наведена в Законі¹⁴, використовується в інших нормативно-правових актах України або в безпосередній (пункт 4 частини першої статті 1 Закону України «Про музеї та музейну справу»¹⁵), або в бланкетний (частина друга статті 1 Закону України «Про культуру»¹⁶, пункт 18 частини першої статті 4 Митного кодексу України¹⁷) спосіб. На нашу думку, при

¹³ Перелік визначено у положеннях Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Див.: Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей : Закон України від 21 вересня 1999 р. № 1068 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>

¹⁴ Культурні цінності визначаються як об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України (стаття 1). Див.: Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей : Закон України від 21 вересня 1999 р. № 1068 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>

¹⁵ Про музеї та музейну справу: Закон України від 29 червня 1995 р. № 249/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>

¹⁶ Про культуру : Закон України від 14 грудня 2010 р. № 2778-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>

¹⁷ Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17?find=1&text=%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D1%96+%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96#w1_1

внесенні змін до названих нормативно-правових актів у частині визначення терміна «предмет культури» варто надати перевагу бланкетному підходу.

Також вважаємо, що не варто змінювати положення Закону, згідно з якими встановлено критерії ідентифікації/ визначення культурних цінностей саме як культурних цінностей України, а також щодо видів культурних цінностей, які підлягають поверненню в Україну. Водночас потрібно внести до означених положень релевантні, у контексті імплементації Директиви 2014/60/ЄС, зміни за результатами професійної дискусії експертів у сфері культурної спадщини. Названий підхід зумовлюється низкою чинників.

По-перше, в Україні відсутня єдина інформаційно-комунікаційна система, що забезпечувала б облік культурних цінностей (проблемні питання здійснення обліку культурних цінностей викладені в матеріалах Дослідницької служби Верховної Ради України¹⁸).

По-друге, українська державність має складну історію. Так, територія сучасної України в різні історичні періоди перебувала під юрисдикцією декількох держав, ставала ареною двох світових воєн у ХХ столітті, що сприяло вивезенню значної частини культурних цінностей за її межі, а також перманентній політиці апропріації історії та культури України певними державами, насамперед Російською Федерацією¹⁹, яка, окрім іншого, використовує таку політику для історичного ревізіонізму з метою виправдання збройної агресії проти України²⁰. Комплексний підхід щодо термінології цілком узгоджується з метою Директиви 2014/60/ЄС – створення умов для повернення незаконно вивезених культурних цінностей.

На нашу думку, для предметів культури, що є частиною державних колекцій, у розумінні положень Директиви 2014/60/ЄС (пункт 8 частини першої статті 2), а також предметів культури, що є власністю релігійних організацій, встановлення часових обмежень щодо початку процедури повернення незаконно вивезеного предмета культури не є доцільним з урахуванням чинників історико-правового характеру, про які вже зазначалося, а також з огляду на положення абзацу третього частини першої статті 8 Директиви 2014/60/ЄС, відповідно до якого передбачено таку можливість.

Доцільно зазначити, що у разі імплементації положень Директиви 2014/60/ЄС, Україна матиме перспективи долучення до співпраці держав-членів з метою повернення незаконно вивезених предметів культури з використанням ІМІ. Так, згідно з положеннями Регламенту (ЄС)1024/2012 від 25 жовтня 2014 р.²¹ встановлені правила застосування ІМІ, відповідно до яких

¹⁸ Концепція законодавчого забезпечення національної культурної політики України. С. 37–43. Вебсайт Дослідницької служби Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/concept_rz-hsp/75374.html

¹⁹ Альтернативна історія: як Росія прагне анексувати Київську Русь. Вебсайт Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. URL: <https://spravdi.gov.ua/alternatyvna-istoriya-yak-rosiya-pragne-aneksuvaty-kyivskuru/>; Громенко С. Чому саме Україна – справжня спадкоємиця Руси. Локальна історія. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/chomu-same-ukrayina-spravzhnia-spadkoiemitsia-rusi/>

²⁰ European Parliament resolution of 23 January 2025 on Russia's disinformation and historical falsification to justify its war of aggression against Ukraine (2024/2988(RSP)). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0006_EN.html

²¹ Consolidated text: Regulation (EU) No 1024/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on administrative cooperation through the Internal Market Information System and repealing Commission Decision

передбачається, зокрема, співпраця держав-членів ЄС із третіми країнами з дотриманням певних умов (стаття 23). Насамперед потрібно укласти міжнародну угоду, відповідно до якої передбачити застосування третіми країнами положень правових актів ЄС, зазначених у Додатку до згаданого Регламенту, зокрема й Директиви 2014/60/ЄС (пункт 8 Додатку). Окрім цього, ІМІ повинна використовуватися з дотриманням принципів і умов обміну інформацією, наприклад, третя країна має забезпечити адекватний / належний захист персональних даних відповідно до Регламенту 2016/679 (ЄС) від 27 квітня 2016 р.²².

Окрім викладеного, доречно зазначити, якщо порядок повернення предметів культури, незаконно вивезених із території держави-члена, встановлено згідно з положеннями Директиви 2014/60/ЄС, то відносини обігу культурних цінностей (переміщення, ввезення), зокрема видача дозвільних документів і здійснення відповідних митних процедур для переміщення культурних цінностей через митний кордон, регулюються Регламентом (ЄС) 2019/880²³, детальні правила імплементації певних положень якого встановлено Імплементативним Регламентом Комісії (ЄС) 2021/1079²⁴.

Висновки та пропозиції.

Імплементативну Директиву 2014/60/ЄС доцільно здійснювати не «через копіювання її тексту дослівно до тексту Закону», а через внесення змін до норм Закону з метою досягнення ідентичних правових наслідків із цим актом права ЄС. З урахуванням зазначеного, пропонується транспонувати положення Директиви 2014/60/ЄС у такий спосіб, щоб створити оптимальний правовий механізм повернення предмета культури, незаконно вивезеного з території України.

Потрібно взяти до уваги, що обов'язковими для транспонування є положення правового акта ЄС, які стосуються: базової термінології, основних елементів процедури повернення незаконно вивезеного предмета культури, порядку співпраці держав-членів у рамках цієї процедури, зокрема з використанням ІМІ, обов'язкового звітування держав-членів про практику правозастосування Директиви 2014/60/ЄС (пункт 1 частини першої статті 2, пункт 3 частини першої та частина друга статті 5, частина третя статті 7, частина перша статті 8, частини перша та друга статті 10 та частина перша статті 17) (*Додаток 1, Додаток 2*).

2008/49/EC (the IMI Regulation) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02012R1024-20220221#M2-1>

²² Доречно наголосити, що у положеннях пункту (с) частини першої статті 23 Регламенту (ЄС) 1024/2012 вказано Директиву 95/46/ЄС, яка втратила чинність, оскільки була скасована внаслідок прийняття Регламенту 2016/679 (ЄС), на текст якого надано посилання у цій Аналітичній записці. Див.: Consolidated text: Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R0679-20160504>

²³ Regulation (EU) 2019/880 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on the introduction and the import of cultural goods PE/82/2018/REV/1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/880/oj/eng>

²⁴ Commission Implementing Regulation (EU) 2021/1079 of 24 June 2021 laying down detailed rules for implementing certain provisions of Regulation (EU) 2019/880 of the European Parliament and of the Council on the introduction and the import of cultural goods. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1079>

У контексті імплементації Директиви 2014/60/ЄС надано пропозиції щодо внесення змін до положень нормативно-правових актів України в частині термінології, зокрема викладено один із можливих варіантів визначення предмета культури. Висловлено аргументовану позицію щодо можливості часткового збереження термінології Закону, а також запропоновано проведення експертного обговорення з цього питання.

У частині змін до Закону щодо визначення процедури повернення висловлені припущення: про можливість закріплення безстроковості для початку процедури повернення певних видів предметів культури; щодо реальності долучення України в рамках названої процедури до співпраці з державами-членами з використанням ІМІ.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

**Обов'язкові для транспонування
положення Директиви 2014/60/ЄС від 15 травня 2014 р.
про повернення предметів культури, незаконно вивезених з території держави-члена, та
про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 1024/2012²⁶**

№	Положення	стаття
1.	<p>Для цілей цієї Директиви застосовують такі терміни та означення:</p> <p>(1) «предмет культури» означає предмет, який до його незаконного вивезення з території держави-члена або після такого вивезення згадана держава-член класифікувала чи визначила як такий, що належить до "національних цінностей, які мають художню, історичну або археологічну цінність" відповідно до національного законодавства або адміністративних процедур у розумінні статті 36 ДФЄС;</p> <p><i>For the purposes of this Directive, the following definitions apply:</i></p> <p><i>(1) 'cultural object' means an object which is classified or defined by a Member State, before or after its unlawful removal from the territory of that Member State, as being among the 'national treasures possessing artistic, historic or archaeological value' under national legislation or administrative procedures within the meaning of Article 36 TFEU;</i></p>	пункт 1 частини першої статті 2
2.	<p>Центральні органи влади держав-членів співпрацюють та сприяють проведенню консультацій між компетентними національними органами держав-членів. Зокрема, останні:</p> <p>...</p> <p>(3) надають можливість компетентним органам держави-члена, що подає запит, перевірити, чи є відповідний предмет предметом культури, за умови проведення такої перевірки протягом шести місяців після повідомлення, вказаного у пункті (2). Якщо перевірку не проведено у встановлений строк, пункти (4) та (5) не застосовують;</p> <p><i>Member States' central authorities shall cooperate and promote consultation between the Member States' competent national authorities. The latter shall in particular:</i></p> <p>...</p> <p><i>(3) enable the competent authorities of the requesting Member State to check that the object in question is a cultural object, provided that the check is made within six months of the notification provided for in point (2). If it is not made within the stipulated period, points (4) and (5) shall cease to apply;</i></p>	пункт 3 частини першої статті 5
3.	<p>Для співпраці та взаємних консультацій центральні органи держав-членів використовують модуль Інформаційної системи внутрішнього ринку («ІМІ»), створеної Регламентом (ЄС) № 1024/2012, спеціально пристосований для предметів культури. Також вони можуть використовувати систему ІМІ для поширення відповідної інформації щодо предметів культури, викрадених чи незаконно вивезених з їх території. Держави-члени ухвалюють рішення щодо використання</p>	частина друга статті 5

²⁵ У зв'язку з відсутністю офіційного перекладу тексту Директиви 2014/60/ЄС у Додатку її положення викладено українською та англійською мовами.

²⁶ Згідно з положенням абзацу першого частини першої статті 19 Директиви 2014/60/ЄС передбачено прийняття державами-членами законів, підзаконних актів та адміністративних положень, необхідних для виконання [пункту \(1\) статті 2](#), [пункту \(3\) першого параграфу статті 5](#), [другого параграфу статті 5](#), [третього параграфу статті 7](#), [статті 8\(1\)](#), [першого](#) та [другого параграфів статті 10](#) та [статті 17\(1\)](#) цієї Директиви.

	<p>системи ІМІ іншими компетентними органами для цілей цієї Директиви.</p> <p><i>In order to cooperate and consult with each other, the central authorities of the Member States shall use a module of the Internal Market Information System ('IMI') established by Regulation (EU) No 1024/2012 specifically customised for cultural objects. They may also use the IMI to disseminate relevant case-related information concerning cultural objects which have been stolen or unlawfully removed from their territory. The Member States shall decide on the use of the IMI by other competent authorities for the purposes of this Directive.</i></p>	
4.	<p>Обмін інформацією здійснюють за допомогою системи ІМІ відповідно до застосовних правових норм щодо захисту персональних даних та недоторканності приватного життя, не обмежуючи можливості використання компетентними центральними органами влади інших засобів зв'язку додатково до системи ІМІ.</p> <p><i>The exchange of information shall be conducted using the IMI in accordance with the applicable legal provisions on the protection of personal data and privacy, without prejudice to the possibility for the competent central authorities to use other means of communication in addition to the IMI.</i></p>	частина третя статті 7
5.	<p>1. Держави-члени повинні передбачити у своєму законодавстві, що строк для початку процедури повернення не може перевищувати трьох років після того, як державі-члену, що подає запит, стало відомо про місцезнаходження предмета культури та про особу його володільця чи утримувача.</p> <p>У будь-якому випадку строк для початку такої процедури не може перевищувати 30 років після незаконного вивезення предмета з території держави-члена, що подає запит.</p> <p>Проте у випадку предметів, що є частиною державних колекцій, як вказано у <u>пункті (8)</u> статті 2, та предметів, що є власністю церковних чи інших релігійних установ, у державах-членах, де національним законодавством для них передбачені спеціальні механізми захисту, такий строк для початку процедури повернення становить 75 років, окрім випадку, коли у державі-члені не існує часових обмежень для таких процедур, або у випадку, коли за допомогою двосторонніх договорів між державами-членами встановлено строк, що перевищує 75 років.</p> <p><i>1. Member States shall provide in their legislation that return proceedings under this Directive may not be brought more than three years after the competent central authority of the requesting Member State became aware of the location of the cultural object and of the identity of its possessor or holder.</i></p> <p><i>Such proceedings may, in any event, not be brought more than 30 years after the object was unlawfully removed from the territory of the requesting Member State.</i></p> <p><i>However, in the case of objects forming part of public collections, defined in point (8) of Article 2, and objects belonging to inventories of ecclesiastical or other religious institutions in the Member States where they are subject to special protection arrangements under national law, return</i></p>	частина перша статті 8

	<i>proceedings shall be subject to a time-limit of 75 years, except in Member States where proceedings are not subject to a time-limit or in the case of bilateral agreements between Member States providing for a period exceeding 75 years.</i>	
6.	<p>У випадку ухвалення рішення про повернення, суд належної юрисдикції держави-члена, якій подають запит, присуджує володільцю справедливу компенсацію залежно від обставин справи, за умови, що володільець виявив належну обережність та уважність під час придбання предмета.</p> <p><i>Where return of the object is ordered, the competent court in the requested Member State shall award the possessor fair compensation according to the circumstances of the case, provided that the possessor demonstrates that he exercised due care and attention in acquiring the object.</i></p>	частина перша статті 10
7.	<p>Встановлюючи, чи виявив володільець належну обережність та уважність, до уваги слід брати всі обставини придбання, зокрема, документи про походження предмета, дозволи на вивезення відповідно до вимог закону держави-члена, що подає запит, репутацію сторін, сплачену ціну, чи звертався володільець до доступного реєстру викрадених предметів культури і будь-якої необхідної інформації, які він міг прийнятним чином отримати, або чи вжив будь-яких інших заходів, яких розсудлива людина вжила б за таких обставин.</p> <p><i>In determining whether the possessor exercised due care and attention, consideration shall be given to all the circumstances of the acquisition, in particular the documentation on the object's provenance, the authorisations for removal required under the law of the requesting Member State, the character of the parties, the price paid, whether the possessor consulted any accessible register of stolen cultural objects and any relevant information which he could reasonably have obtained, or took any other step which a reasonable person would have taken in the circumstances.</i></p>	частина друга статті 10
8.	<p>1. До 18 грудня 2020 року та кожні п'ять років після вказаної дати держави-члени подають Комісії звіт про застосування цієї Директиви.</p> <p><i>1. By 18 December 2020 and every five years thereafter, Member States shall submit to the Commission a report on the application of this Directive.</i></p>	частина перша статті 17

**Етапи повернення
незаконно вивезеного з території держави-члена ЄС
предмета культури**

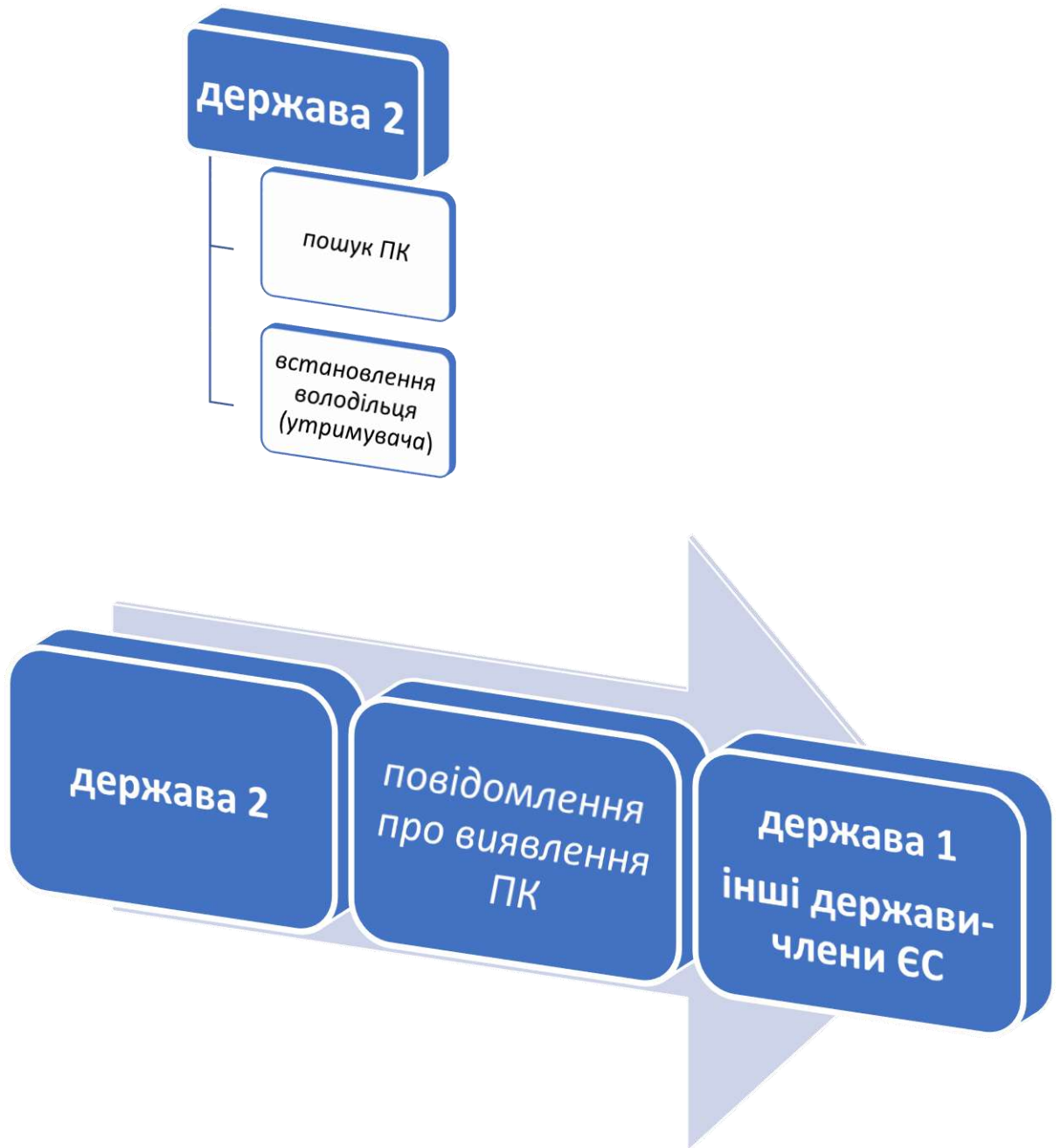
ПЕРШИЙ ЕТАП

Держава 1 – держава-член ЄС, з території якої незаконно вивезено предмет культури

Держава 2 – держава-член ЄС, на території якої згідно з інформацією Держави 1 знаходиться предмет культури

ДРУГИЙ ЕТАП

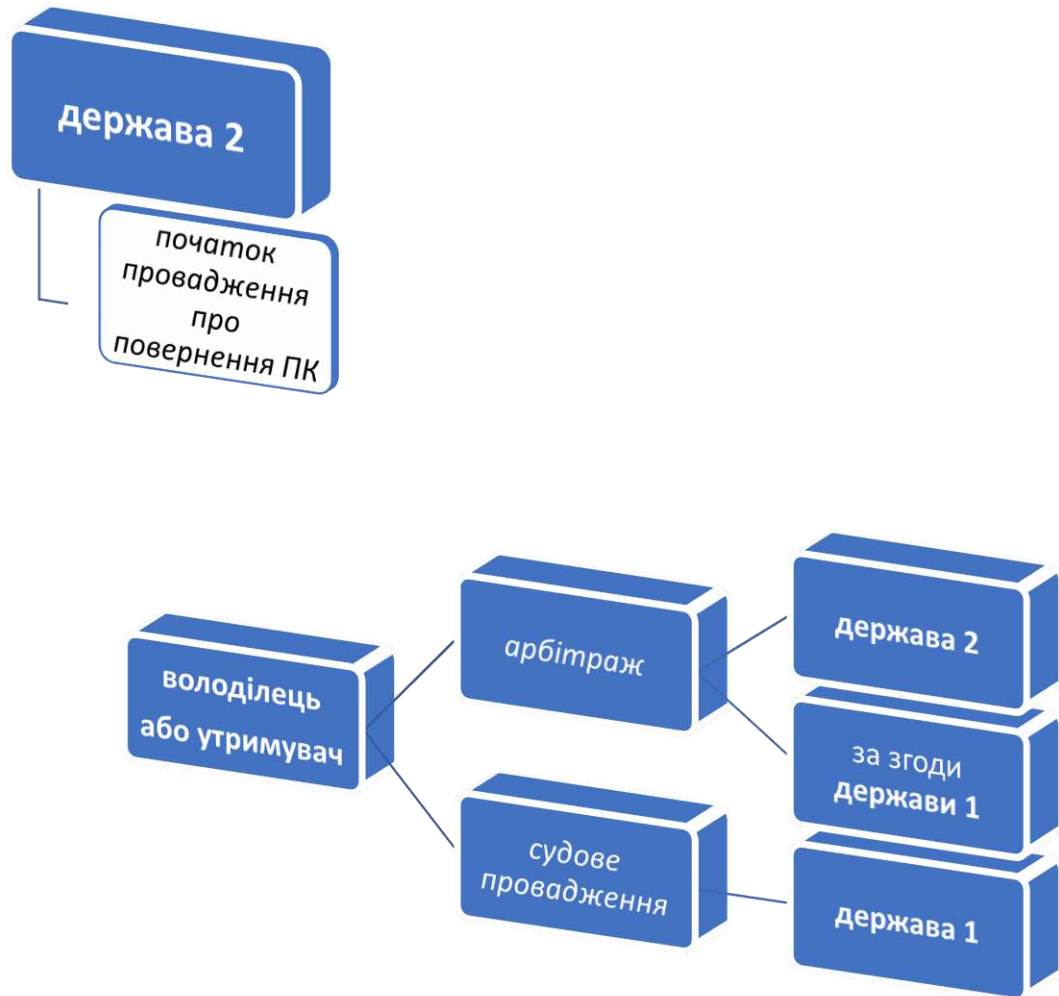

ПК – предмет культури, незаконно вивезений з території держави-члена ЄС

Держава 1 – держава-член ЄС, з території якої незаконно вивезено ПК

Держава 2 – держава-член ЄС, на території якої згідно з інформацією Держави 1 знаходиться ПК

ТРЕТІЙ ЕТАП

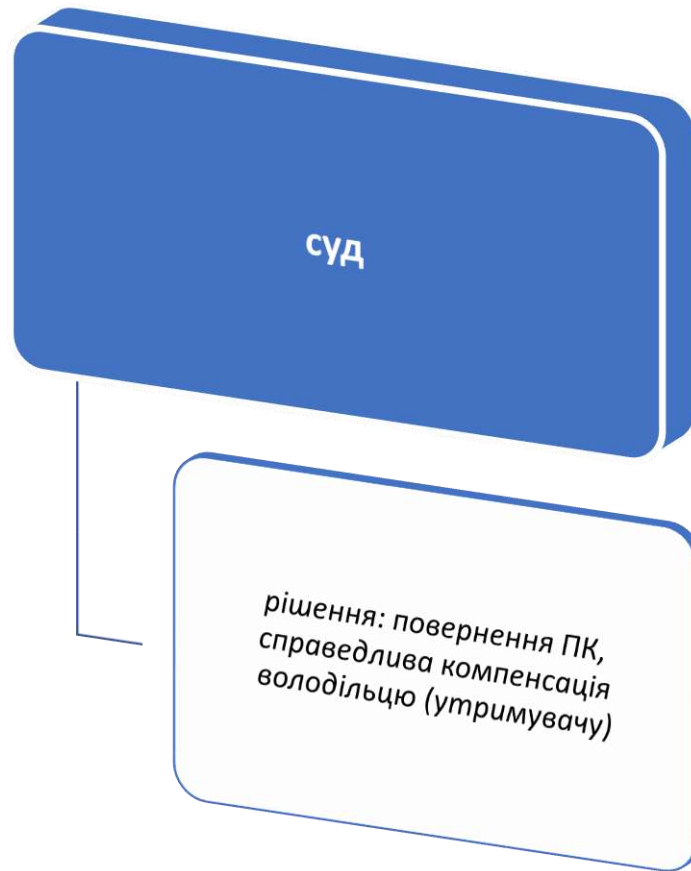

ПК – предмет культури, незаконно вивезений з території держави-члена ЄС

Держава 1 – держава-член ЄС, з території якої незаконно вивезено ПК

Держава 2 – держава-член ЄС, на території якої згідно з інформацією Держави 1 знаходиться ПК

ЧЕТВЕРТИЙ ЕТАП

ЄС ПК – предмет культури, незаконно вивезений з території держави-члена

Суд – компетентний суд Держави 2